

ద్వితీయ కాణ్డే - ద్వితీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । ప్రజాపతిప్ర-జాః । అస్మజ్జత । తా । స్తుస్యా
 ఇన్ద్రాగ్నిః ప్ర-అగ్ని । అపేతి । అగూహితామ్ । సః । అదాయత్ । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః
 ఇన్ద్రాగ్నిః ప్ర-అగ్ని । వై । మే । ప్రజాపతిప్ర-జాః అపేతి । అఘుక్తతామ్ । ఇతి । సః । ఏతమ్
 ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యేప్ర-అగ్నిమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ ।
 నిరితి । అవపత్ । తౌ । అస్మై । ప్రజాపతిప్ర-జాః । ప్రేతి । అసాధయతామ్ । ఇన్ద్రాగ్నిః ప్ర-
 అగ్ని । వై । ఏతస్య ప్రజాపతిప్ర-జామ్ । అపేతి । గూహితః । యః । అలమ్ । ప్రజాయాపతి
 ప్ర-జాయే । సన్న్ । ప్రజాపతిప్ర-జామ్ । న । విన్వతే । ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యేప్ర-అగ్నిమ్ । ఏకాదశకపాల
 మిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ప్రజాకామపతిప్రజా-కామః । ఇన్ద్రాగ్నిః ప్ర-
 అగ్ని ॥౧॥ ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మై ।
 ప్రజాపతిప్ర-జామ్ । ప్రేతి । సాధయతః । విన్వతే । ప్రజాపతిప్ర-జామ్ । ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యేప్ర-
 అగ్నిమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । స్వర్గమానః । క్షేతే ।
 వా । సజాతేప్వీతీస-జాతేషు । వా । ఇన్ద్రాగ్నిః ప్ర-అగ్ని । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-
 ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । తాభ్యామ్ । ఏవ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । త్రాతృవ్యస్య । వృక్షే
 వీతి । పాపూనా । త్రాతృవ్యేణ । జయతే । అపేతి । వై । ఏతస్యాత్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ ।
 త్రామతి । యః । సద్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । ఉవప్రయాతీత్యువ-వ్రయాతి ।
 ఇన్ద్రాగ్నిమిత్యేప్ర-అగ్నిమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి ॥౨॥ వపేత్ ।

సక్రామమితీసమ్-గ్రామమ్ । ఉపప్రయాస్యన్మిత్యప- ప్రయాస్యన్ । ఇన్ద్రాగ్నీఋత్ర-
 త్నమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తా । ఏవ । అస్మిన్ ।
 ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ । ధత్తః । సహ । ఇన్ద్రాయేణ । వీర్యేణ । ఉప । ప్రేతి । యాతి । జయతి
 తమ్ । సక్రామమితీసమ్-గ్రామమ్ । ఏతి । వై । ఏషు । ఇన్ద్రాయేణ । వీర్యేణ । ఋద్యతే । యః
 సక్రామమితీసమ్-గ్రామమ్ । జయతి । ఇన్ద్రాగ్నమిత్యేఋత్ర-త్నమ్ । ఏకాదశ
 కపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సక్రామమితీసమ్-గ్రామమ్ । జిత్వా ।
 ఇన్ద్రాగ్నీఋత్ర-త్నమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తా
 ఏవ । అస్మిన్ । ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ ॥౩॥ ధత్తః । న । ఇన్ద్రాయేణ । వీర్యేణ । వీతి । ఋద్యతే
 తపేతి । వై । ఏతస్మాత్ । ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ । క్రామతి । యః । ఏతి । జనతామ్ । ఇన్ద్రాగ్న
 మిత్యేఋత్ర-త్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । జనతామ్ ।
 ఏష్యన్ । ఇన్ద్రాగ్నీఋత్ర-త్నమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి ।
 ధావతి । తా । ఏవ । అస్మిన్ । ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ । ధత్తః । సహ । ఇన్ద్రాయేణ । వీర్యేణ ।
 జనతామ్ । ఏతి । పౌష్టమ్ । చరుమ్ । అను । నిరితి । వపేత్ । పూషా । వై । ఇన్ద్రాయస్య ।
 వీర్యస్య । అనుప్రదాతేత్యను-ప్రదాతా । పూషణమ్ । ఏవ ॥౪॥ స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-
 ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ । అను । ప్రేతి ।
 యచ్చతి । క్షేత్రపత్యమితీక్షేత్ర-పత్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । జనతామ్ । అగత్యేత్యా-
 గత్య । ఇయమ్ । వై । క్షేత్రస్య పతిః । అస్యామ్ । ఏవ । ప్రతితి । తిష్ఠతి । ఇన్ద్రాగ్నమిత్యేఋ-
 త్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । ఉపరిష్ఠాత్ । నిరితి । వపేత్ । అస్యామ్
 ఏవ । ప్రతిష్ఠాయేతి ప్రతి-స్థాయ । ఇన్ద్రాయమ్ । వీర్యమ్ । ఉపరిష్ఠాత్ । అత్యన్ । ధత్త ॥౫॥

పరిశ్రమతఃపరి-శ్రమే । యాజ్ఞయేత్ । రక్షసామ్ । అసన్వవదారాయేత్యసను-అవచారాయ ।
 రక్షోఽహిరక్ష-ఘ్ని । యాజ్ఞాసువాద్యేఽతి యాజ్ఞా-అనువాద్యే । భవతు । రక్షసామ్ ।
 స్పృశ్యే । అగ్నయే । రుద్రవతఃపరిరుద్ర-వతే । పురోదాశీమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్మి । ఏషా । వై । అస్య । ఘోరా । తనూ । యత్ । రుద్రా ।
 తన్నీ । ఏవ । ఏనమ్ । ఏతి । పుశ్చతి । తాజత్ । ఆర్తిమ్ । ఏతి । ఋచ్చతి । అగ్నయే ।
 సురభిమతఃపరిసురభి-మతే । పురోదాశీమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ । నిరితి ।
 వపేత్ । యస్య । గావో వా । పురుషాః ॥౧౧॥ వా । ప్రమీయేరన్నిత్యప్ర-మీయేరన్మి । యా ।
 వా । దిధీయాత్ । ఏషా । వై । అస్య । భేషజ్ఞా తనూ । యత్ । సురభిమతీసురభి-మతీ ।
 తయా । ఏవ । అస్మై । భేషజమ్ । కరోతి । సురభిమతఃపరిసురభి-మతే । భవతి । పూతీగ్న్వస్యేతి
 పూతి-గ్న్వస్య । అపహత్యాఽత్యవ-పాత్యై । అగ్నయే । క్షామవతఃపరిక్షామ-వతే । పురోదాశీమ్
 అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సజ్ఞామఽతిసమ్-గ్రామే । సంయత్తఃపరిసమ్-
 యతే । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । శమయిత్వా । పరాన్ । అభి । నిరితి
 దిశతి । యమ్ । అవరేషామ్ । విధ్యన్తి । జీవతి । సః । యమ్ । పరేషామ్ । ప్రేతి । సః । మీయతే
 జయతి । తమ్ । సజ్ఞామఽతి సమ్-గ్రామమ్ ॥౧౨॥ అభీతి । వై । ఏషః । ఏతాన్ । ఉచ్యతి ।
 యేషామ్ । పూర్వాపరాఽతిపూర్వ-అపరాః । అన్వజ్ఞుః । ప్రమీయన్తఃపరి ప్ర-మీయన్తే ।
 పురుషాహుతిరితిపురుష-అహుతిః । హి । అస్య । ప్రియతమేతి ప్రియ-తమా । అగ్నయే ।
 క్షామవతఃపరిక్షామ-వతే । పురోదాశీమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
 భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । శమయతి । న । ఏషామ్ । పురా । అయుషః ।
 అపరాః । ప్రేతి । మీయతే । అభీతి । వై । ఏషః । ఏతస్య । గృహాన్ । ఉచ్యతి । యస్య । గృహాన్ ।

దహతి . అగ్నయే . క్రామవత ఇతి క్రామ - వతే . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా - కపాలమ్ .
నిరితి . వపేత్ . భాగధేయేనేతి భాగ - ధేయన . ఏవ . ఏనమ్ . కమయతి . వ . అస్య .
అపరమ్ . గృవాన్ . దహతి ॥ ౧౦ ॥

॥ వ్రతవతయేనిశితాయాంనిర్వపేత్పురుషాస్సుక్ష్మామంసరతాన్తరక ॥ ౨ ॥

అగ్నయే . కామాయ . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా - కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ .
యమ్ . కామః . న . ఉపనమేదిత్యుప - నమేత్ . అగ్నిమ్ . ఏవ . కామేమ్ . సేవన . భాగధేయేనేతి
భాగ - ధేయన . ఉపేతి . ధావతి . సః . ఏవ . ఏనమ్ . కామేన . సమితి . అర్కయతి . ఉపేతి .
ఏనమ్ . కామః . నమతి . అగ్నయే . యవిష్టాయ . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా -
కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ . స్పర్శమానః . త్రేతే . వా . సజాతేష్వితి - జాతేషు . వా . అగ్నిమ్ .
ఏవ . యవిష్టమ్ . స్వేన . భాగధేయేనేతి భాగ - ధేయన . ఉపేతి . ధావతి . తన . ఏష
ఇన్ద్రియమ్ . వీర్యమ్ . భ్రాతృవ్యస్య ॥ ౧౧ ॥ యువతే . వీతి . పాప్యసా . భ్రాతృవ్యేణ . ఇయతే
అగ్నయే . యవిష్టాయ . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా - కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ .
అభిచర్యమాణ ఇత్యభి - చర్యమాణః . అగ్నిమ్ . ఏవ . యవిష్టమ్ . సేవన . భాగధేయేనేతి భాగ -
ధేయన . ఉపేతి . ధావతి . సః . ఏవ . అస్మాత్ . రక్షాగంసి . యవయతి . న . ఏనమ్ . అభిచర
న్నిత్యభి - చరన్ . స్పృణుతే . అగ్నయే . ఆయుష్వతే . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా -
కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ . యః . క్రామయేత . సర్వమ్ . ఆయుః . ఇయాప్తి . చతి . అగ్నిమ్
ఏష . ఆయుష్వన్ . స్వేన . భాగధేయేనేతి భాగ - ధేయన . ఉపేతి . ధావతి . సః . ఏష
అస్మిన్ ॥ ౧౨ ॥ ఆయుః . దధాతి . సర్వమ్ . ఆయుః . ఏతి . అగ్నయే . భావనయంతి తాం -
వేదసే . పురోదాశేమ్ . అష్టాకపాలమిత్యష్టా - కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ . భావనయంతి

భూతి-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । జాతవేదసమితి జాత-వేదసమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతిభాగ-
 ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏసమ్ । భూతిమ్ । గమయతి । భవతి । ఏవ ।
 అగ్నయే । రుక్మతే । పురోదాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
 రుక్మాను ఇతిరుక్-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । రుక్మస్తమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన
 ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్మి । రుచీమ్ । దధాతి । రోచతే । ఏవ । అగ్నయే ।
 తేజస్వతే । పురోదాశమ్ ॥౧౦౩॥ అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । తేజస్వతి
 తేజః-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । తేజస్వమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి ।
 ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్మి । తేజః । దధాతి । తేజస్వీ । ఏవ । భవతి । అగ్నయే । సాహవ్యాయ
 పురోదాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సీక్షమాదః । అగ్నిమ్ ।
 ఏవ । సాహవ్యమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । తేన । ఏవ
 సహతే । యమ్ । సీక్షతే ॥౧౦౪॥

॥ భ్రాతృవ్యస్యాస్మిన్వేజస్వతే పురోదాశమష్టాత్రిగంశచ్చ ॥౩॥

అగ్నయే । అన్నవతఇత్యన్న-వతే । పురోదాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । అన్నవానిత్యన్న-వాన్ । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ । ఏవ ।
 అన్నవస్తమిత్యన్న-వస్తమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతి భాగ- ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః ।
 ఏవ । ఏసమ్ । అన్నవస్తమిత్యన్న-వస్తమ్ । కరోతి । అన్నవానిత్యన్న-వాన్ । ఏవ । భవతి ।
 అగ్నయే । అన్నాదాయేత్యన్న-అదాయ । పురోదాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । అన్నాదరత్యన్న-అదః । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ । ఏవ
 అన్నాదమిత్యన్న-అదమ్ । స్వేన । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ

ఏనమ్ | అన్నాదమిత్యన్న-అదమ్ | కరోతి | అన్నాదమిత్యన్న-అదః || ౧౫ || ఏవ | భవతి
 అగ్నయే | అన్నపతయమిత్యన్న-పతయే | పురోదాశమ్ | అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ |
 నిరితి | వపేత్ | యః | క్రామయేత | అన్నపతిరిత్యన్న-పతిః | స్థామ్ | ఇతి | అగ్నమ్ | ఏవ
 అన్నపతిమిత్యన్న-పతిమ్ | స్వేసా | భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయస | ఉపేతి | ధావతి | సః |
 ఏవ | ఏనమ్ | అన్నపతిమిత్యన్న-పతిమ్ | కరోతి | అన్నపతిరిత్యన్న-పతిః | ఏవ | భవతి
 అగ్నయే | పవమానాయ | పురోదాశమ్ | అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ | నిరితి | వపేత్
 అగ్నయే | ప్రావకాయ | అగ్నయే | శుచయే | జ్యోగామయావీతిజ్యోక్-అమయావీ | యత్
 అగ్నయే | పవమానాయ | నిర్వపతీతీనిః-వపతి | ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ | ఏవ | అస్మిన్ |
 తేన | దధాతి | యత్ | అగ్నయే || ౧౬ || ప్రావకాయ | వాచమ్ | ఏవ | అస్మిన్ | తేన | దధాతి
 యత్ | అగ్నయే | శుచయే | ఆయుః | ఏవ | అస్మిన్ | తేన | దధాతి | ఉత | యది | ఇతాసురి
 తీత-అసుః | భవతి | జీవతి | ఏవ | ఏతామ్ | ఏవ | నిరితి | వపేత్ | చక్షుష్కామైతిచక్షుః-
 కామః | యత్ | అగ్నయే | పవమానాయ | నిర్వపతీతీనిః-వపతి | ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ |
 ఏవ | అస్మిన్ | తేన | దధాతి | యత్ | అగ్నయే | ప్రావకాయ | వాచమ్ | ఏవ | అస్మిన్ | తేన
 దధాతి | యత్ | అగ్నయే | శుచయే | చక్షుః | ఏవ | అస్మిన్ | తేన | దధాతి || ౧౭ || ఉత
 యది | అన్యః | భవతి | ప్రేతి | ఏవ | పశ్యతి | అగ్నయే | పుత్రవత్రతిపుత్ర-వతే | పురోదాశమ్
 అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ | నిరితి | వపేత్ | ఇన్దాయ | పుత్రిణే | పురోదాశమ్ | ఏకాచశ
 కపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | ప్రజాకామైతిప్రజా-కామః | అగ్నిః | ఏవ | అస్మి | ప్రజామితి
 ప్ర-జామ్ | ప్రజనయతీతిప్ర-జనయతి | వృద్ధామ్ | ఇష్టాః | ప్రేతి | యచ్చతి | అగ్నయే
 రసవత్తతిరస-వతే | అజ్జక్తిరమత్యజ-క్తిరీ | చరుమ్ | నిరితి | వపేత్ | యః | క్రామయేత |

రసవ్యానితిరస-వాన్ । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ । ఏవ । రసవన్తమితి రస-వన్తమ్ । స్వేన ।
 భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ ఏనమ్ । రసవన్తమితిరస-
 వన్తమ్ । కరోతి ॥౧౦౫॥ రసవ్యానితిరస-వాన్ । ఏవ భవతి । అజస్తీరజత్యజ-స్తీర । భవతి ।
 అగ్నేయా । వై । ఏషా । యత్ । అజా । సాక్షాదితీస-అజ్జాత్ । ఏవ । రసమ్ । అవేతి । రుశ్యే
 అగ్నయే । వసుమతఇతివసు-మతే । పురోదాశమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । యః । క్రామయేత । వసుమానితివసు-మాన్ । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ ।
 ఏవ । వసుమన్తమితివసు-మన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి ।
 సః । ఏవ । ఏనమ్ । వసుమన్తమితివసు-మన్తమ్ । కరోతి । వసుమానితివసు-మాన్ । ఏవ ।
 భవతి । అగ్నయే । వాజస్యతఇతివాజ-స్యతే । పురోదాశమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । సక్రామఇతిసమ్-గ్రామే । సంయత్తఇతి సమ్-యత్తే । వాజమ్ ॥౧౦౬॥ వై
 ఏషః । సిసిర్షతి । యః । సక్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । జిగీషతి । అగ్నిః । ఖలు । వై
 దేవానామ్ । వాజస్యదితివాజ-స్యత్ । అగ్నిమ్ । ఏవ । వాజస్యతమితివాజ-స్యతమ్ । స్వేన
 భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । ధావతి । వాజమ్ । హన్తి । వృతమ్ । జయతి
 తమ్ । సక్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । అథోఇతి । అగ్నిః । ఇవ । న । ప్రతిధృషతి ప్రతి-
 ధృషే । భవతి । అగ్నయే । అగ్నివత ఇత్యగ్ని-వతే । పురోదాశమ్ । అప్యకపాలమిత్యప్య-
 కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్య । అగ్నా । అగ్నిమ్ । అభ్యుద్ధరేయురిత్యభి-ఉద్ధరేయుః ।
 నిర్దిష్టభాగఇతినిర్దిష్ట-భాగః । వై । ఏతయోః । అన్యః । అనిర్దిష్టభాగఇత్యనిర్దిష్ట-భాగః । అన్యః
 తౌ । సుమృషన్తావితీసమ్-భవన్తా । యజమానమ్ ॥౧౦౭॥ అభి । సమితి । భవతః । సః ।
 ఈశ్వరుః । అర్చిమ్ । ఆర్చోరిత్యా-అర్చోః । యత్ । అగ్నయే । అగ్నివతఇత్యగ్ని-వతే । నిర్వసతి

వి-వపతి । భాగ్యదేయినేతిభాగ-ధేయిన । ఏవ । ఏనౌ । శమయతి । న । అర్చిమ్ । ఏతి ।
 ఋచ్చతి । యజమాను । అగ్నయే । జ్యోతిష్యతే । ఏనౌ । తాకమ్ । అస్మికపాలమిశ్రయ్యా-కపాలమ్ ।
 నిరితి । వపేత్ । యస్య । అగ్నిః । ఉర్ధ్వతలత్యక్-ప్యాతు । అహంతి । అగ్నిహోత్రవత్యగ్ని-
 హోత్రే । ఉద్యాయేదిత్యక్-వాయేత్ । అపరః । అదిష్ట్యా-దిష్ట । అహార్యత్య ఇత్యను-
 ఉర్ధ్వత్యః । ఇతి । అహుః । తత్ । తథా । న । తార్కమ్ । యత్ । భాగ్యదేయమితి భాగ-ధేయమ్ ।
 అభీతి । హార్యః । ఉద్రియతలత్యక్-ప్రాయతే । తిమ్ । అపరః । అభి । ఉదితి ॥ ౨౦ ॥ ప్రాయేతు
 ఇతి । తానీ । ఏవ । అపజ్జాతానీత్యవ-జ్జాతానీ । స్పర్షిణాయేతిసమ్-నిధాయే । ముస్తిక్ । ఇతః
 ప్రస్తుమమ్ । జ్జత్తే । అగ్నిః । స్వాక్ । యానే । అభీతి । త్రాయేద్రాయేతాత-వేదా ॥ ౨౧ ॥ గాయత్రియా
 త్రిష్టభా । జగత్యా । దేవేభ్యః । పాష్యమ్ । తపాతు । ప్రతాసన్నితాత-తాసన్యే । ఇతి । చస్త్యిరితి
 చస్త్యః-త్రిః । ఏవ । ఏనమ్ । స్వాత్ । యానే । ధీతి । అనయతి । ఏహ । వాప । నః । అగ్నిః
 ఇతి । అహుః । జ్యోతిః । తు । వై । అస్య । పరాపతికమితిపరా-పతికమ్ । ఇతి । యత్ ।
 అగ్నయే । జ్యోతిష్యతే । నిర్వప్తీతిని-వపతి । యత్ । ఏవ । అస్య । జ్యోతిః । పరాపతికమితిపరా-
 పతికమ్ । తత్ । ఏవ । అవేతి । రున్యే ॥ ౨౨ ॥ కరోత్యన్నాదోదధాతియదగ్నయేకువయే
 చక్షురేవాస్మిన్నేనదధాతికరోతివాజ్జంయజమానముదేవాస్యపట్న ॥ ౪ ॥

వైశ్వానరమ్ । ద్వారకకపాలమితిద్వారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వారుజమ్ ।
 చరుమ్ । దధిక్రావ్ణిఇతిదధి-క్రావ్ణి । చరుమ్ । అభికస్యమాసఇత్యభి-కస్యమాను ।
 యత్ । వైశ్వానరః । ద్వారకకపాలమిద్వారక-కపాలః । భవతి । సంవధ్వరఇతినమ్-
 వధ్వరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవధ్వరేతితి సమ్-వధ్వరేతి । ఏవ । ఏనమ్ ।
 స్పర్షయతి । అపేతి । ప్రాపమ్ । పర్ణమ్ । పాతే । తార్కమేతి । ఏవ । ఏనమ్ । వరుణాహితాదితి

వరుణ-పాశాత్ । ముజ్జతి । ద్ధిక్రావ్ణేతి దధి-క్రావ్ణే । పునాతి । హిరణ్యమ్ । దక్షిణా
 పవిత్రమ్ । వై । హిరణ్యమ్ । పునాతి । ఏవ । ఏనమ్ । అర్చ్యమ్ । అస్య । అస్మిమ్ । భవతి
 ఏతామ్ । ఏవ । నిరితి । వపేత్ । ప్రజాకామతిప్రజా-కామః । సంవత్సరఋషిసమ్-
 వత్సరః ॥ ౨౨ ॥ వై । ఏతస్య । అశాస్త్రః । యోనిమ్ । ప్రజాయాతిప్ర-జాయే । పశూనామ్
 నిరితి । ద్రవతి । యః । అలమ్ । ప్రజాయాతిప్ర-జాయే । సన్న్ । ప్రజామితిప్ర-జామ్
 న । విన్యతే । యత్ । నైశ్వానరః । ద్వాదశకపాలఋషిద్వాదశ-కపాలః । భవతి । సంవత్సర
 ఋషిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । నైశ్వానరః । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । భాగధేయనేతి
 భాగ-ధేయన । కమయతి । సః । అస్మై । శాస్త్రః । స్వాత్ । యోనేః । ప్రజామితి ప్ర-జామ్
 ప్రేతి । అనయతి । వారుణేన । ఏవ । ఏనమ్ । వరుణపాశాదితి వరుణ-పాశాత్ । ముజ్జతి
 ద్ధిక్రావ్ణేతి దధి-క్రావ్ణే । పునాతి । హిరణ్యమ్ । దక్షిణా । పవిత్రమ్ । వై । హిరణ్యమ్
 పునాతి । ఏవ । ఏనమ్ ॥ ౨౩ ॥ విన్యతే । ప్రజామితిప్ర-జామ్ । నైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి
 ద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । పుత్రే । జాతే । యత్ । అష్టాకపాలఋత్యష్టా-కపాలా
 భవతి । గాయత్రియా । ఏవ । ఏనమ్ । బ్రహ్మవర్చసేనేతి బ్రహ్మ-వర్చసేన । పునాతి । యత్
 నవకపాలఋషిసమ్-కపాలః । త్రివృతేతి త్రి-వృతా । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః । దధాతి । యత్
 దశకపాలఋషిదశ-కపాలః । విరాజేతి వి-రాజా । ఏవ । అస్మిన్న్ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అర్చ్యమ్
 దధాతి । యత్ । ఏకాదశకపాలఋత్యేకాదశ-కపాలః । త్రివృభా । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్
 దధాతి । యత్ । ద్వాదశకపాలఋషిద్వాదశ-కపాలః । జగత్యా । ఏవ । అస్మిన్న్ । పశూన్
 దధాతి । యస్మిన్న్ । జాతే । ఏతామ్ । ఇష్టిమ్ । నిర్వపతీతీనిః-వపతి । పూతః ॥ ౨౪ ॥ ఏవ
 తేజోన్ । అధ్యానుఋత్యన్-అధః । ఇన్ద్రియావీ । వశుమానితి వశు-మాన్ । భవతి । అనేతి ।

వై । ఏమః । సువర్ణాదితీసువః-గాత్ । లోకాత్ । చిద్యతే । యః । దర్శకపూర్ణమాసయాతీతీ
 దర్శకపూర్ణమాస-యాతీ । నన్నీ । అమావాస్యమిత్కమా-వాస్యమ్ । వా । పౌర్ణమాసమితి
 పౌర్ణ-మాసమ్ । వా । అతిపాదయతీత్యతి-పాదయతి । సువర్ణాయతీసువః-గాయ । పా
 లోకాయ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా । ఇత్యేతీతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వారకపాల
 మితిద్వారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । అమావాస్యమిత్కమా-వాస్యమ్ । వా । పౌర్ణమాసమితి
 పౌర్ణ-మాసమ్ । వా । అతిపాద్యేత్యతి-పాద్యే । సంవత్సరమితీసమ్-వత్సరమ్ । వై । అగ్ని
 వైశ్వానరమ్ । సంవత్సరమితీసమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । ప్రీణాతి । అథో ఇతి । సంవత్సరమితి
 సమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । అన్తై । ఉపేతి । ద్రాణాతి । సువర్ణస్యతీసువః-గస్య । లోకస్య । సమస్త్యై
 ఇతి సమ్-అస్యై ॥ ౨౬ ॥ అథోఇతి । దేవతాః । ఏవ । అన్వారభ్యేత్యను-అరభ్య । సువర్ణమితి
 సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి । వీరహతీవీర-హా । వై । ఏమః । దేవాసామ్ । యః । అగ్నిమ్
 ఉద్వాసయతీఇత్యుత్-వాసయతే । న । వై । ఏతస్య । బ్రాహ్మణాః । ఋతాయవత్యుత్-
 యవః । పురా । అస్మమ్ । అక్షన్మి । అగ్నేయమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి ।
 వపేత్ । వైశ్వానరమ్ । ద్వారకపాలమితి ద్వారక-కపాలమ్ । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయిష్య
 న్నిత్యుత్-వాసయిష్యన్మి । యత్ । అష్టాకపాల ఇత్యష్టా-కపాలః । భవతి । అష్టాక్షరేత్యష్టా-
 అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రః । అగ్నిః । యావాన్ । ఏవ । అగ్నిః । తస్మై । అతిధ్యమ్ ।
 కరోతి । అథోఇతి । యథా । జనమ్ । యతే । అవసమ్ । కరోతి । తాదృక్ ॥ ౨౭ ॥ ఏవ ।
 తత్ । ద్వారకపాలమితిద్వారక-కపాలః । వైశ్వానరః । భవతి । ద్వారక । మాసాః । సంవత్సర
 మితీసమ్-వత్సరమ్ । సంవత్సరమితీసమ్-వత్సరమ్ । ఖలు । వై । అగ్నేః । యోసాః । స్వామ్ ।
 ఏవ । ఏనమ్ । యోసామ్ । గమయతి । ఆద్యమ్ । అస్య । అస్మమ్ । భవతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వారక

కపాలమితిద్వారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । మారుతమ్ । సప్తకపాలమితిసప్త-కపాలమ్ ।
 గ్రామకామితిగ్రామ-కామః । అహవనీయఇత్యా-హవనీయే । వైశ్వానరమ్ । అదితి ।
 క్రయతి । గార్హపత్యితిగార్హ-పత్యే । మారుతమ్ । ప్రాప్తవస్త్వసస్యేతిపావ-వస్త్వసస్త్వ
 విధృత్యాతివి-ధృత్యే । ద్వారకకపాలమితిద్వారక-కపాలమ్ । వైశ్వానరః । భవతి । ద్వారక
 మాసాః । సంవత్సరఇతీసమ్-వత్సరః । సంవత్సరేణీసమ్-వత్సరేణీ । ఏవ । అస్మై ।
 సజ్జాతానితి స-జ్జాతాన్ । ద్వాపయతి । మారుతః । భవతి ॥ ౨౮ ॥ మారుతః । వై ।
 దేవానామ్ । ఏకః । దేవవిశేనేతి దేవ-విశేన । ఏవ । అస్మై । మనుష్యవిశమితిమనుష్య-
 విశమ్ । అవేతి । రున్తే । సప్తకపాలమితిసప్త-కపాలమ్ । భవతి । సప్తగజాతిసప్త-గజాన్ వై
 మారుతః । గణకతిగణ-కః । ఏవ । అస్మై । సజ్జాతానితిస-జ్జాతాన్ । అవేతి । రున్తే ।
 అనూచ్యమానఇత్యను-ఉచ్యమానే । ఏతి । సార్దయతి । విశమ్ । ఏవ । అస్మై । అనువర్త్యా
 నమిత్వను-వర్తానమ్ । కరోతి ॥ ౨౯ ॥ ప్రజాకామస్సంవత్సరఃపునాత్వేవైసమ్పూతస్సమష్టై
 తాదృక్పూర్వతోభవత్యేకాన్నత్రిగంశచ్చ ॥ ౩౦ ॥

అదిత్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । సజ్జామమితి సమ్-గ్రామమ్ । ఉపప్రయాస్య
 నిత్యుప-ప్రయాస్యన్ । ఇయమ్ । వై । అదితిః । అస్యామ్ । ఏవ । పూర్వే । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి
 వైశ్వానరమ్ । ద్వారకకపాలమితిద్వారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ఆయతనమిత్యా-
 యతనమ్ । గత్వా । సంవత్సరఇతీసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరఇతి
 సమ్-వత్సరః । ఖలు । వై । దేవానామ్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । ఏతస్యాత్ । వై ।
 ఆయతనాదిత్యా-యతనాత్ । దేవాః । అనురాన్ । అజయన్తి । యత్ । వైశ్వానరమ్ ।
 ద్వారకకపాలమితిద్వారక-కపాలమ్ । నిర్వపతీని-వపతి । దేవానామ్ । ఏవ । ఆయతన

ఇత్యాయతనే । యతతే । జయతి । తమ్ । సన్తామమితిసమ్-గ్రామమ్ । ఏతస్మిన్నే । సై
 ఏతా । మృతాతేఐతి ॥౨౦॥ యః । విద్విషాదయోరితీవి-ద్విషాదయోః । అస్మేమ్ । అత్తి ।
 వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్ । విద్విషాదయోరితీ
 వి-ద్విషాదయోః । అస్మేమ్ । జగ్వా । సంవత్సరఐతీసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః
 సంవత్సరస్వదితమితిసంవత్సర-స్వదితమ్ । ఏవ । అత్తి । న । అస్మిన్నే । మృతాతే ఐతి ।
 సంవత్సరాయేతీసమ్-వత్సరాయః । వై । ఏతా । సమితి । అమాతే ఐతి । యా । సమమాతే
 ఐతీసమ్-అమాతే । తయోః । యః । ఘోర్ష । అభిద్రుహ్యతీశ్యభి-ద్రుహ్యతి । తమ్ ।
 వరుణః । గృహ్లాతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్
 సమమానయోరితీసమ్-అమానయోః । ఘోర్ష । అభిద్రుహ్యతీశ్యభి-ద్రుహ్యతి । సంవత్సర
 ఐతీసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । అప్యా
 నిర్వరుణమితి నిః-వరుణమ్ ॥౨౧॥ పరస్తాత్ । అభీతి । ద్రుహ్యతి । న । ఏనమ్ । వరుణః
 గృహ్లాతి । అవ్యేమ్ । వై । ఏషః । ప్రతీతి । గృహ్లాతి । యః । అవీమ్ । ప్రతిగృహ్లాతీతిప్రతి -
 గృహ్లాతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్ । అవీమ్
 ప్రతిగృహ్లాతీప్రతి-గృహ్లాతి । సంవత్సరఐతీసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సర
 స్వదితామితిసంవత్సర-స్వదితామ్ । ఏవ । ప్రతీతి । గృహ్లాతి । న । అవ్యేమ్ । ప్రతీతి । గృహ్లాతి
 అత్యసః । వై । ఏషః । మాత్రామ్ । అప్నోతి । యః । ఉభయాదత్ । ప్రతిగృహ్లాతీతి ప్రతి-
 గృహ్లాతి । అశ్వేమ్ । వా । పురుషమ్ । వా । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ -
 కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్ । ఉభయాదత్ ॥౨౨॥ ప్రతిగృహ్లాతీ ప్రతి-గృహ్లాతి । సంవత్సర
 ఐతీసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరస్వదితమితిసంవత్సర-స్వదితమ్ ।

ఏవ ప్రతితి గృహ్యతి న ఆర్యస మాత్రామ్ ఆప్నోతి వైశ్వానరమ్ ద్వారశకపాలమితి
 ద్వారశ-కపాలమ్ నిరితి వపేత్ సనిమ్ విష్యన్తి సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ వై
 అగ్నిః వైశ్వానరః యదా ఖలు వై సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ జనతాయామ్
 చరతి అథ స ధన్వార్షమిధన-అర్హ భవతి యత్ వైశ్వానరమ్ ద్వారశకపాలమితి
 ద్వారశ-కపాలమ్ నిర్వపతితినీ-పపతి సంవత్సరసాతామితిసంవత్సర-సాతామ్ ఏవ
 సనిమ్ అభి ప్రేతి చ్యవతే దాసకామామిదాస-కామాః అస్మై ప్రజాతిప్ర-జా
 భవన్తి యః వై సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ ॥౩౩॥ ప్రయుజ్యేతి ప్ర-యుజ్య న
 విముఞ్చతివి-ముఞ్చతి అప్రతిప్యానకృపతి-స్థానః వై సః భవతి ఏతమ్ ఏవ
 వైశ్వానరమ్ పునః అగత్యశ్శా-గత్య నిరితి వపేత్ యమ్ ఏవ ప్రయుజ్యతిప్ర-
 యుజ్యే తమ్ భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన వీతి ముఞ్చతి ప్రతిష్ఠిత్యామితిప్రతి-స్థిత్యై
 యయా రజ్ఞా ఉత్తమామిశ్యత్-త్తమామ్ గామ్ ఆజేదిశ్శా-అజేత్ తామ్ శ్రాశ్చవ్యాయా
 ప్రేతి హిణ్దుయాత్ నిర్ముతిమితినిః-ముతిమ్ ఏవ అస్మై ప్రేతి హిణ్దోతి ॥౩౪॥

॥ మృజాతేనిర్వరుణంవపేరుభయాదద్యోవైసంవత్సరగంషట్రిగంశచ ॥౬॥

బ్రధమ్ చరుమ్ నిరితి వపేత్ పశుకామమితిపశు-కామః బ్రన్యాః వై పశవః
 బ్రహ్మమ్ ఏవ స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన ఉపేతి ధావతి సః ఏవ అస్మై
 పశూన్ ప్రేతి యచ్ఛతి పశుమానితిపశు-మాన్ ఏవ భవతి చరుః భవతి స్వాత్
 ఏవ అస్మై యోనేః పశూన్ ప్రేతి జనయతి బ్రన్తాయ బ్రన్తియావతతిస్త్రియ-
 దతే పురోదాశమ్ ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ నిరితి వపేత్ పశుకామ
 మితిపశు-కామః బ్రన్తియమ్ వై పశవః బ్రహ్మమ్ ఏవ బ్రన్తియావన్తమితిస్త్రియ -

వస్త్రమ్ । సేనమ్ । భాగదేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః ॥౨౫॥ ఏవ । అస్త్రై
 ఇన్ద్రియమ్ । ప్రశూన్ । ప్రేతి । యచ్చతి । వశుమానితివశు-మాన్ । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రియా
 ఘర్మపతతిఘర్మ-వతే । పురోదాశీమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి ।
 వపేత్ । బ్రహ్మవర్చసకాచుఋతిబ్రహ్మవర్చస-కాచుః । బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ ।
 వై । ఘర్మః । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । ఘర్మవస్తమితీఘర్మ-వస్తమ్ । సేనమ్ । భాగదేయేనేతిభాగ-
 ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్త్రైన్ । బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ ।
 దధాతి । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రియా । అర్మవతఋర్మ-వతే
 పురోదాశీమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । అస్మకాచుఋత్స-
 కాచుః । అర్మః । వై । దేవానామ్ । అస్త్రైమ్ । ఇన్ద్రియమ్ । ఏవ । అర్మవస్తమితీఋర్మ-వస్తమ్ । సేనమ్
 భాగదేయేనేతిభాగ-ధేయేన ॥౨౬॥ ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్త్రై । అస్త్రైమ్ । ప్రేతి
 యచ్చతి । అన్నాదఋత్సన్న-అదః । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రియా । ఘర్మపతతిఘర్మ-వతే ।
 పురోదాశీమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ఇన్ద్రియా । ఇన్ద్రియావత
 ఋత్సన్ద్రియ-వతే । ఇన్ద్రియా । అర్మవతఋర్మ-వతే । భూతికాచుఋతిభూతి-కాచుః । యత్
 ఇన్ద్రియా । ఘర్మపతతిఘర్మ-వతే । నిర్వపతీతినిః-వపతి । శిరః । ఏవ । అస్య । తేన ।
 కరోతి । యత్ । ఇన్ద్రియా । ఇన్ద్రియావతఋత్సన్ద్రియ-వతే । అత్థాశీమ్ । ఏవ । అస్య । తేన
 కరోతి । యత్ । ఇన్ద్రియా । అర్మవతఋర్మ-వతే । భూతః । ఏవ । అన్నాద్యఋత్సన్న-అద్యే
 ప్రేతి । తిచ్ఛతి । భవతి । ఏవ । ఇన్ద్రియా ॥౨౭॥ అగ్నింహోరాముదఋత్సగ్ంహా-ముచే ।
 పురోదాశీమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । ప్రావృషా ।
 గృహీతుః । స్వాత్ । ప్రాప్సా । వై । అగ్నింహోరాముదఋత్సగ్ంహా-

ముచేమ . స్వేన . భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన . ఉపేతి . భావతి . సా . పున . పునస్తి .
 ప్రాప్యసః . అగంహసః . ముఖ్యతి . అన్వాయ . ప్రాప్యసః . పునోరాశీమ్ . ఏతాదకకాపాలమిత్థోదక-కపాలమ్ .
 మిత్యేకాదక-కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ . యమ్ . మహాయజ్ఞమహాయజ్ఞః . అన్వేయ . పున . ప్రాప్యసః
 వేపరస్మ . రాప్యతి . వా . అపీతి . సమయురితీనమ్-భావః . అన్వేయ . పున . ప్రాప్యసః
 స్వేన . భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన . ఉపేతి . భావతి . సా . పున . అన్వేయ . మహాయజ్ఞః .
 అపేతి . వాన్వి . అన్వాయ . ప్రాప్తి . పునోరాశీమ్ . ఏతాదకకాపాలమిత్థోదక-కపాలమ్
 నిరితి . వపేత్ . యమ్ . వా . మహాయజ్ఞమహాయజ్ఞః . భా . అన్వేయ . పున . ప్రాప్యసః
 భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన . ఉపేతి . భావతి . సా . పున . పునస్తి . ప్రాప్యతి . అన్వాయ .
 అన్వాయమేధవతవత్సాన్వాయమేధ-వతే . పునోరాశీమ్ . ఏతాదకకాపాలమిత్థోదక-కపాలమ్
 నిరితి . వపేత్ . యమ్ . మహాయజ్ఞమహాయజ్ఞః . స . ఉపవసేదీదీదీదీ-వపేత్ .
 ఏతే ఇతి . వై . మహాయజ్ఞస్యేతిమహాయజ్ఞః . అన్వేయ . కురూయ . యత్ . అన్వాయమేధ
 విత్సర్క-అన్వాయమేధ . అన్వేయ . పున . అన్వాయమేధవత్సాన్వాయమేధ-వత్సమ్ . స్వేన .
 భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన . ఉపేతి . భావతి . సా . పున . అన్వేయ . అన్వాయ . మహాయజ్ఞమహాయజ్ఞః
 మహాయజ్ఞమ్ . చ్చావయతి . ఉపేతి . పునస్తి . మహాయజ్ఞమహాయజ్ఞః . కురూయ .
 ఇన్ద్రియావన్తగ్ంస్వేనభాగధేయనోపధావతిసోఽ . కురూయగ్ంస్వేనభాగధేయనైవేన్ద్రియా
 స్తాన్వేధోఽ . సైసప్తవే ॥౩॥

అన్వాయ . అన్వేయవత్సాన్వేయ-మిత్థే . పునోరాశీమ్ . ఏతాదకకాపాలమిత్థోదక-
 కపాలమ్ . నిరితి . వపేత్ . గ్రామభావమిత్థోదక-భావః . అన్వేయ . పున . అన్వేయవత్సాన్వేయ-
 మిత్థే . స్వేన . భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన . ఉపేతి . భావతి . సా . పున . అన్వేయ .

సుఖానాదిత స-కాశాన్ అనుకానిత్యను-కాన్ కరోతి గ్రామీ ఏవ భవతి ఇన్ద్రాణి
 ద్రుమ్ నిరితీ వప్తేత్ యస్య సేనా అసగంకితేత్యసీమ్-కిలా ఇవ స్యాత్ ఇన్ద్రాణీ
 వై సేనాద్రు దేవతా ఇన్ద్రాణీమ్ ఏవ స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ఉపేతి
 ధావతి సా ఏవ ఇన్ద్రాణీమ్ సేనామ్ సమితి క్షత్రి బద్భజాన్ అపేతి ॥౪౦॥ ఇన్ద్రే
 సమితి ఉచ్ఛ్వాత్ గా యత అదిప్సున్నేత్యది-స్యన్నా స్యమేవోదితీని-అమేహాత్ తతః
 బద్భజా ఉదితీ అతిష్ఠన్ గహీమ్ ఏవ ఏనమ్ న్యాయమితిని-అయమ్ అపినీయే
 త్యని-నీయ గా వేదయతి ఇన్ద్రాయ మన్యుమతఇతిమన్యు-మతే మనస్వతే
 పురోరాణీమ్ ఏతారకకపాలమిత్యేతారక-కపాలమ్ నిరితీ వప్తేత్ సున్ద్రామితిసమ్-
 గ్రామే సంయత్తఇతిసమ్-యత్తే ఇన్ద్రయేణ వై మన్యునా మనసా సున్ద్రామితి
 సమ్-గ్రామమ్ ఇయతి ఇన్ద్రేమ్ ఏవ మన్యుమన్తమితిమన్యు-మన్తమ్ మనస్వన్తమ్
 స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ఉపేతి ధావతి సః ఏవ అస్మిన్ ఇన్ద్రయమ్
 మన్యుమ్ మనేః ద్రధాతి జయతి తమ్ ॥౪౧॥ సున్ద్రామితి సమ్-గ్రామమ్ ఏతామ్
 ఏవ నిరితీ వప్తేత్ యః హతమనాఇతిహత-మనాః స్వయమ్ప్రాప్తఇతిస్వయమ్-
 ప్రాప్త ఇవ స్యాత్ ఏతాని హి వై ఏతస్యాత్ అపక్రాన్తానీత్యప-క్రాన్తాని అథ
 ఏష హతమనాఇతిహత-మనాః స్వయమ్ప్రాప్తఇతిస్వయమ్-ప్రాప్త ఇన్ద్రేమ్ ఏవ
 మన్యుమన్తమితిమన్యు-మన్తమ్ మనస్వన్తమ్ స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన
 ఉపేతి ధావతి సః ఏవ అస్మిన్ ఇన్ద్రయమ్ మన్యుమ్ మనేః ద్రధాతి న హతమనా
 ఇతిహత-మనాః స్వయమ్ప్రాప్తఇతిస్వయమ్-ప్రాప్త భవతి ఇన్ద్రాయ ధాతి పురోరాణీమ్
 ఏతారకకపాలమిత్యేతారక-కపాలమ్ నిరితీ వప్తేత్ యః కామయేత దానాచా

ఇతిదాస-కామూః । మే । ప్రజాపతిప్ర-తా । స్మృతా ॥౪౩॥ ఇతి । ఇష్టమ్ । ఏవ । దాతారీమ
 స్వస । భాగధేయనేతి భాగ-ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । దాసకామూ
 ఇతిదాస-కామూః । ప్రజాపతిప్ర-తా । కర్రోతి । దాసకామూఇతిదాస-కామూః । అస్మై ।
 ప్రజాపతిప్ర-తా । భవన్తి । ఇన్ధాయ । ప్రదాత్రపతిప్ర-రాత్రీ । పురోదాశీమ్ । ఏకారకపాల
 మిశ్యేకారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్మై । ప్రతీమ్ । ఇవ । నత్ । న । ప్రదీయతే
 ప్ర-దీయతే । ఇష్టమ్ । ఏవ । ప్రదాతారమితిప్ర-దాతారీమ్ । స్వస । భాగధేయనేతిభాగ-
 ధేయన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । ప్రేతి । రావయతి । ఇన్ధాయ । సుత్రావ్య
 ఇతిసు-త్రావ్యే । పురోదాశీమ్ । ఏకారకపాలమిశ్యేకారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
 అపరుధ్యవ్యవ-రుధ్యః । వా ॥౪౩॥ అపరుధ్యమానవ్యవ-రుధ్యమానః । వా । ఇష్టమ్ ।
 ఏవ । సుత్రామాణమితిసు-త్రామాణమ్ । స్వస । భాగధేయనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి
 ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । త్రాయతే । అనపరుధ్యవ్యవ-రుధ్యః । భవతి । ఇష్టః । వై
 సద్యజ్జీతీన-ర్యక్ । దేవతాభిః । ఆసీత్ । సః । న । వ్యావృతమితివి-అవృతమ్ । అగచ్ఛత్ ।
 సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । తస్మై । ఏతమ్ । ఇవ్రమ్ । ఏకారక
 కపాలమిశ్యేకారక-కపాలమ్ । నిరితి । అవపత్ । తేన । ఏవ । అస్మిన్మై । ఇన్ధాయమ్ । అదధాత్
 శక్వరీ ఇతి । యాజ్ఞాసువాక్యేఇతియాజ్ఞా-అనువాక్యే । అకరోత్ । వజ్రః । వై । శక్వరీ ।
 సః । ఏనమ్ । వజ్రః । భూక్త్యే । ఐన్ ॥౪౪॥ సః । అభవత్ । సః । అదిభేత్ । భూవః । ప్రేతి
 మా । ధక్ష్వతి । ఇతి । సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ । పునః । ఉపేతి । అధావత్ ।
 సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । శక్వర్యాః । అధీతి । రేవతీమ్ । నిరితి । అమిమిత । కాష్ఠే
 అపదాహాయేత్యవ-దాహాయ । యః । అలమ్ । త్రియై । నన్మి । సద్యజ్జీతీన-వృశే ।

సమానైః । స్యాత్ । తస్మై । ఏతమ్ । బ్రహ్మమ్ । ఏతాదశకపాలమిత్యేతాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ
వపేత్ । బ్రహ్మమ్ । ఏవ । సేవసే । భాగదేయసేతీభాగ-దేయన । ఉపేతీ । ధావతి । సః । ఏవ
అన్వీన్న । బ్రహ్మయమ్ । దధాతి । దేవతీ । పురోనువాక్యేతిపుర-అనువాక్యా । భవతి । తాన్వీ
అప్రదావాయేత్వప్-దావాయ । కర్తరీ । యాక్యా । పఙ్గా । వై । కర్తరీ । సః । ఏనమ్ ।
వఙ్గా । భూక్త్యే । బ్రహ్మే । భవతి । ఏవ ॥౪౫॥

॥ అపితగ్గంసుర్బైస్త్యభవతిచతుర్థకవ ॥౫॥

అగ్నావైష్టవమిత్యాగ్నా-వైష్టవమ్ । ఏతాదశకపాలమిత్యేతాదశ-కపాలమ్ । నిరితీ । వపేత్
అభిచరన్మిత్యభి-చరన్మ్ । సరస్వతీ । అఙ్కరాగేత్యాఙ్క-భాగా । స్యాత్ । బార్హస్పత్యః । చరు
యత్ । అగ్నావైష్టవమిత్యాగ్నా-వైష్టవః । ఏతాదశకపాలమిత్యేతాదశ-కపాలః । భవతి ।
అగ్నిః । సర్వాః । దేవతాః । విష్ణుః । యజ్ఞః । దేవతాభిః । చ । ఏవ । ఏనమ్ । యజ్ఞేన । చ
అభీతి । చరతి । సరస్వతీ । అఙ్కరాగేత్యాఙ్క-భాగా । భవతి । వాక్ । వై । సరస్వతీ । వాచా
ఏవ । ఏనమ్ । అభీతి । చరతి । బార్హస్పత్యః । చరుః । భవతి । బ్రహ్మ । వై । దేవానామ్ ।
బృహస్పతిః । బ్రహ్మాదా । ఏవ । ఏనమ్ । అభీతి । చరతి ॥౪౬॥ ప్రతీతి । వై । వరస్తాత్ ।
అభిచరన్మిత్యభి-చరన్మ్ । అభీతి । చరన్తి । ద్యేద్యేఇతిద్యే-ద్యే । పురోనువాక్యేతిపుర-
అనువాక్యే । కుర్వాత్ । అతీతి । ప్రయుక్త్యాఇతిప్ర-యుక్త్యే । ఏతయా । ఏవ । యజేత ।
అభిచరన్మాదాఇత్యభి-చరన్మాదాః । దేవతాభిః । ఏవ । దేవతాః । ప్రతిచరతీతిప్రతి-చరతి
యజ్ఞేన । యజ్ఞమ్ । వారా । వాచమ్ । బ్రహ్మాదా । బ్రహ్మ । సః । దేవతాః । చ । ఏవ । యజ్ఞమ్
చ । చుర్భుకః । వ్యవసర్పతీతీవి-అవసర్పతి । తస్య । న । కుతః । చన । ఉపావ్యాధాఇత్యప్-
అవ్యాధః । భవతి । న । ఏనమ్ । అభిచరన్మిత్యభి-చరన్మ్ । స్మృజతి । అగ్నావైష్టవమిత్యాగ్నా-

జైష్ఠవమ్ । ఏతాదశకపాలమిత్యేదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । యజ్ఞః । న
 ॥౪౭॥ ఉప్సవమేదిత్యుప-సమేత్ । అగ్నిః । సర్వాః । దేవతాః । విష్ణుః । యజ్ఞః । అగ్నిమ్ ।
 చ । ఏవ । విష్ణుమ్ । చ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । భావతి । తా । ఏవ
 అస్త్రై । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛతః । ఉపేతి । ఏనమ్ । యజ్ఞః । సమతి । అగ్నావైష్ఠవమిత్యా-
 జైష్ఠవమ్ । పుతే । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । చక్షుష్యానుతిచక్షుః-భామః । అగ్నిః । వై
 చక్షుషా । మసుష్యా । వీతి । ప్రశ్నన్తి । యజ్ఞస్య । దేవాః । అగ్నిమ్ । చ । ఏవ । విష్ణుమ్ ।
 చ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయన । ఉపేతి । భావతి । తా । ఏవ ॥౪౮॥ అస్త్విన్యే ।
 చక్షుః । దక్షః । చక్షుష్యాన్ । ఏవ । భవతి । ధేన్వై । వై । ఏతత్ । రేణుః । యత్ । అజ్యమ్ ।
 అనదుపాః । తద్బలాః । మిథునాత్ । ఏవ । అస్త్రై । చక్షుః । ప్రేతి । జనయతి । పుతే ।
 భవతి । తేజః । వై । పుతమ్ । తేజః । చక్షుః । తేజసా । ఏవ । అస్త్రై । తేజః । చక్షుః । అవేతి
 రుస్తే । ఇన్ద్రియమ్ । వై । వీర్యమ్ । వృక్షే । భ్రాతృవ్యః । యజమానః । అయజమానస్య ।
 అధ్వరకల్పామిత్యధ్వర-కల్పామ్ । ప్రేతి । నిరితి । వపేత్ । భ్రాతృవ్యే । యజమానే । న ।
 అస్య । ఇన్ద్రియమ్ ॥౪౯॥ వీర్యమ్ । వృక్షే । పురా । వాచః । ప్రవదితోరితిప్ర-వదితోః । నిరితి
 వపేత్ । యాపతి । ఏవ । వాక్ । తామ్ । అప్రోదితామిత్యప్ర-ఉదితామ్ । భ్రాతృవ్యస్య । వృక్షే
 తామ్ । అస్య । వాచమ్ । ప్రవదన్తిమితిప్ర-వదన్తిమ్ । అన్యాః । వాచః । అను । ప్రేతి । వచ్చి
 తాః । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । యజమానే । దధతి । అగ్నావైష్ఠవమిత్యా-వైష్ఠవమ్ । ఉష్ణాకపాల
 మిత్యష్ణా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ప్రాతస్సవనస్యేతి ప్రాతః-సవనస్య । ఆకాలంత్యా-
 భాతే । సరస్వతీ । అట్టభాగేత్యాభ్య-భాగా । స్యాత్ । భావీహస్సత్కః । చరుః । యత్ । ఉష్ణాకపాల
 ఉష్ణా-కపాలః । ఉపేతి । ఉష్ణాభిత్కష్ణా-అర్జరా । గాయత్రీ । గాయత్రమ్ । ప్రాతస్సవనసేతి

ప్రాతః-సవనమ్ । ప్రాతస్సవనమితీప్రాతః-సవనమ్ । ఏవ । తేన । అర్హోతి ॥౧౦॥
 అగ్నావైష్టవమిత్యేగ్నా-వైష్టవమ్ । ఏకారకపాలమిత్యేకారక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
 మాద్యన్విసన్య । సవనన్య । అకాలజత్యో-కాలే । సదస్వతీ । అప్యభాగేత్యాప్య-భాగా । స్యాత్
 భార్హస్పత్య । ధరుః । యత్ । ఏకారకపాలమిత్యేకారక-కపాలమ్ । భవతి । ఏకారకాభ్యదే
 త్యేకారక-అక్షరా । త్రిష్యమ్ । త్రిష్యభమ్ । మాద్యన్విసమ్ । సవనమ్ । మాద్యన్విసమ్ । ఏవ
 సవనమ్ । తేన । అర్హోతి । అగ్నావైష్టవమిత్యేగ్నా-వైష్టవమ్ । ద్వారకపాలమితీద్వారక-
 కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । తృతీయసవనస్యేతీతృతీయ-సవనన్య । అకాలజత్యో-కాలే ।
 సదస్వతీ । అప్యభాగేత్యాప్య-భాగా । స్యాత్ । భార్హస్పత్య । ధరుః । యత్ । ద్వారకపాల
 మితీద్వారక-కపాలమ్ । భవతి । ద్వారకాభ్యదేతిద్వారక-అక్షరా । జగతి । జాగవమ్ । తృతీయసవన
 మితి తృతీయ-సవనమ్ । తృతీయసవనమితీతృతీయ-సవనమ్ । ఏవ । తేన । అర్హోతి ।
 దేవతాభిః । ఏవ । దేవతా ॥౧౧॥ ప్రతిచరతీతిప్రతి-చరతి । యజ్ఞేన । యజ్ఞమ్ । వాదా
 వాచమ్ । బ్రహ్మాదా । బ్రహ్మ । కపాలైః । ఏవ । ఛవ్యాగేంసి । అర్హోతి । పురోదాశైః । సవనాది
 మైత్రాచరుణమితీమైత్రా-చరుణమ్ । ఏకకపాలమిత్యేక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వశాయీ
 కాలే । యా । ఏవ । అసౌ । శ్రాత్యవ్యస్య । వశా । అనూబన్వేత్యను-అన్వయే । సోఽతి । ఏవ
 ఏషా । ఏకస్య । ఏకకపాలమిత్యేక-కపాలమ్ । భవతి । న । హి । కపాలైః । వశుమ్ । అరహతి
 అప్యమ్ ॥౧౨॥

॥ బ్రహ్మజైవైసమభిచరతియజ్ఞేనతావేవాస్వద్వియమాప్నోతిదేవతాస్సుప్రతిగోకపు ॥౧౩॥
 అసౌ । అదిత్య । న । వీతి । అరోచత । తస్మై । దేవాః । ప్రాయశ్చిత్తిమ్ । అప్రశ్నీ ।
 తస్మై । ఏకమ్ । సోమాశ్రాదమితీసోమా-శ్రాదమ్ । ధరుమ్ । నిరితి । అనప్రశ్నీ । తేన । ఏవ

అస్మిన్ . దుచమ్ . అదధుః . యః . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మవర్చస-కామః . సోమః . తస్మై . ఏతమ్ . సోమారౌద్రమితీసోమా-రౌద్రమ్ . చరుమ్ . నిరితి . వపేత్ . సోమేమ్ . చ . ఏవ . రుద్రమ్ . చ . స్వేస . భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయస . ఇపేత . భాద్రః . తా . ఏవ . అస్మిన్ . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ . ధన్యః . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ . ఏవ . భవతి . తిష్ఠావూర్ణమాసఇతితిష్ఠా-వూర్ణమాసే . నిరితి . వపేత్ . రుద్రః . గాఽనై . తిష్ఠా . సోమః . వూర్ణమాస ఇతివూర్ణ-మాసః . సోమారితీ స-అర్హాత్ . ఏవ . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ . అనేతి . రున్తే . పరిత్రితఇతిపరి-త్రితే . యాబుయతి బ్రహ్మవర్చసస్యేతిబ్రహ్మ-వర్చసస్య . పరిగృహీత్యాఇతిపరి-గృహీత్యై . శ్చేతాఽఽఽ . శ్చేతమూర్ణా ఇతిశ్చేత-వర్ణాయై . దుగమ్ . ముత్థితమ్ . అఙ్గిమ్ . భవతి . అఙ్గిమ్ . ప్రోక్షణమితీభ్ర-ఉక్షణమ్ . అఙ్గేన . మూర్ణయన్తే . యావత్ . ఏవ . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ . తత్ . సర్వమ్ . కరోతి . అతీతి . బ్రహ్మవర్చసమితీబ్రహ్మ-వర్చసమ్ . త్రియశే . ఇతి . ఆహుః . ఈశ్వరః . దుశ్చర్యేతిదుః-చర్యా . భవితోః . ఇతి . మానవీ ఇతి . ఋషో . రాయేణాఽఽ కుర్యాత్ . యత్ . నై . కిమ్ . చ . మనుః . అపదత్ . తత్ . భేషజమ్ . గాఽభేషజమ్ . ఏవ . అస్మై . కరోతి . యది . బిభీయాత్ . దుశ్చర్యేతిదుః-చర్యా . భవిష్యామి . ఇతి . సోమారౌద్ర మితీసోమా-ప్రాప్తమ్ . చరుమ్ . నిరితి . వపేత్ . సోమ్యః . నై . దేవతయా . పదును . ప్రోష్ణా . పశవః . స్వయా . ఏవ . అస్మై . దేవతయా . పశుభిరితిపశు-భిః . త్వాపేమ్ . కరోతి . న . దుశ్చర్యేతిదుః-చర్యా . భవతి . సోమారౌద్రమితీసోమా-రౌద్రమ్ . చరుమ్ . నిరితి . వపేత్ . ప్రజాకామఇతిప్రజా-కామః . సోమః . నై . రేతోధాఇతిరేతు-ధాః . అగ్నిః . ప్రజాధాఇతి ప్ర-జాసామ్ . ప్రజనయితేతిప్ర-జనయితా . సోమః . ఏవ . అస్మై . రేతు . యథాతి . అగ్నిః

ప్రజామితీప్ర-జామ్ | ప్రేతి | జనయతి | వినృతే || ౧౫ || ప్రజామితీ ప్ర-జామ్ | సోమా-రౌద్రమితీ
 సోమా-రౌద్రమ్ | చరుమ్ | నిరితి | వప్తేత్ | అభిచరన్వికృతి-చరన్ | సోమ్య | వై | దేవతయా
 పురుష | ఏషః | రుద్రా | యత్ | అగ్ని | స్వాయా | ఏవ | ఏనన్ | దేవతాయై | నిష్క్రియేతి
 ని-క్రియ | రుద్రాయ | అపీతి | దధాతి | తావత్ | అర్చిమ్ | ఏతి | యుర్భుతి | సోమా-రౌద్రమితీ
 సోమా-రౌద్రమ్ | చరుమ్ | నిరితి | వప్తేత్ | తోగామయాపీతి తోగే-అచుయాచి | సోమేమ్
 వై | ఏతస్య | రసః | గచ్ఛతి | అగ్నిమ్ | శరీరమ్ | యస్య | తోగే | అచుయేతి | సోమేత్
 ఏవ | అస్య | రసేమ్ | నిష్క్రియాతీతిని-క్రియాతీ | అగ్నే | శరీరమ్ | ఉత | యది || ౧౬ ||
 ఇతాసురితీత-అసుః | భవతి | జీవతి | ఏవ | సోమారుద్రయోరితిసోమా-రుద్రయో |
 వై | ఏతమ్ | గ్రసితమ్ | హోతా | నిరితి | భిదతి | సః | ఊత్తరః | అర్చిమ్ | అర్చరిత్యా-
 అర్చః | అనద్వాన్ | హోతా | దేయః | వహ్నిః | వై | అనద్వాన్ | వహ్నిః | హోతా | వహ్నినా
 ఏవ | వహ్నిమ్ | అత్యాసమ్ | స్పృడోతి | సోమా-రౌద్రమితీసోమా-రౌద్రమ్ | చరుమ్ | నిరితి
 వప్తేత్ | యః | క్రామయేత | స్వే | అస్మై | ఆయతనఞ్శ్యా-యతనే | భ్రాతృవ్యమ్ | జనయేయమ్
 ఇతి | వేదిమ్ | పరిగృహ్యేతిపరి-గృహ్య | అర్థమ్ | ఉద్దన్యాదిత్యుత్-చాన్యాత్ | అర్థమ్ |
 న | అర్థమ్ | బర్హిషః | స్పృడీయాత్ | అర్థమ్ | న | అర్థమ్ | ఇద్యస్య | అభ్యాదధ్యారికృతి-
 ఆదధ్యాత్ | అర్థమ్ | న | స్వే | ఏవ | అస్మై | ఆయతనఞ్శ్యా-యతనే | భ్రాతృవ్యమ్ | జనయతి || ౧౭ ||

|| రుద్రోభేషజంవినృతేయదిస్పృడీయాదర్థంద్వాదేశచ || ౧౦౦ ||

బ్రథమ్ | ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | నిరితి | వప్తేత్ | మారుతమ్ | సప్తకపాల
 మితీ సప్త-కపాలమ్ | గ్రామకామబిగ్రామ-కామః | ఇన్ద్రేమ్ | త | ఏవ | మరుతః | ధ
 స్వే | భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన | ఉపేతి | ధావతి | తే | ఏవ | అస్మై | సఖాకానితీవ-

జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్చన్తి । గ్రామి । ఏవ । భవతి । అహవసీయజ్ఞా-హవసీయే । బ్రహ్మమ్
 అధీతి । క్రయతి । గార్హపత్యజతిగార్హ-పత్యే । మారుతమ్ । ప్రాప్తవస్త్వసస్థితిపావ-
 వస్త్వసస్త్వ । విద్యుత్కాజతివి-ద్యుత్త్యే । సప్తకపాలజతిసప్త-కపాలః । మారుతః । భవతి ।
 సప్తగణ్డాజతిసప్త-గణ్డాః । వై । మరుతః । గణ్డశజతిగణ-శః । ఏవ । అస్మై । సజ్జాతానితిన-
 జాతాన్ । అవేతి । రున్తే । అనూచ్యమానజ్ఞాను-ఉచ్యమానే । ఏతి । సారయతి । ఏకమ్
 ఏవ ॥౧౮॥ అస్మై । అనువర్తానమిత్కను-వర్తానమ్ । కరోతి । ఏతామ్ । ఏవ । నిరితి ।
 వపేత్ । యః । కామయేత । క్షత్రాయ । చ । విశే । చ । సమదమితిస-మదమ్ । ద్రధామ్
 ఇతి । బ్రహ్మస్యే । అవద్యన్నిత్యవ-ద్యన్న్ । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రాయ । అన్వితీ । బ్రూచి । ఇతి
 ఆశ్రావ్యేత్కా-శ్రావ్యే । బ్రూయాత్ । మరుతః । యజ్ । ఇతి । మారుతస్య । అవద్యన్నిత్యవ-
 ద్యన్న్ । బ్రూయాత్ । మరుద్భవతి మరుత్-భవ । అన్వితీ । బ్రూచి । ఇతి । ఆశ్రావ్యేత్కా-
 శ్రావ్యే । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రమ్ । యజ్ । ఇతి । స్వే । ఏవ । ఏభ్యః । భాగధేయజతిభాగ-ధేయే
 సమదమితిస-మదమ్ । ద్రధాతి । విత్కగ్ంహజాజతివి-త్కగ్ంహజాః । తిప్తన్తి । ఏతామ్ ।
 ఏవ ॥౧౯॥ నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । కల్పేరన్న్ । ఇతి । యథాదేవతమితియథా-
 దేవతమ్ । అవదాయేత్కవ-దాయ । యథాదేవతమితియథా-దేవతమ్ । యజేత్ । భాగధేయేనేతి
 భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనాన్ । యథాయథమితియథా-యథమ్ । కల్పయతి । కల్పన్తే ।
 ఏవ । బ్రహ్మమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వైశ్వదేవమితి
 వైశ్వ-దేవమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । గ్రామకామజతిగ్రామ-కామః ।
 ఇన్ద్రమ్ । చ । ఏవ । విశ్వాన్ । చ । దేవాన్ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి
 ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజ్జాతానితిన-జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్చన్తి । గ్రామి । ఏవ । భవతి

ఇన్ద్రస్య । అవదాయత్కవ-దాయ । వైశ్వదేవస్యేతి వైశ్వ-దేవస్య । అవేతి । ద్వేత్ । అథ ।
 ఇన్ద్రస్య ॥ ౬౦ ॥ ఉపరిష్ఠాత్ । ఇన్ద్రీయేణ । ఏవ । అస్మై । ఉభయతః । సజ్జాతానితీన-జ్ఞాతాన్ ।
 పరితి । గృష్ఠాతి । ఉపాధాయ్యపూర్వయమిత్యుపాధాయ్య-పూర్వయమ్ । వాసః । దక్షిణా ।
 సజ్జాతానామితిస-జ్ఞాతానామ్ । ఉపహిత్యాఽయ్యుప-హిత్యై । పృష్ఠీయై । దుగ్ధే । ప్రాయజ్ఞవమ్
 చయమ్ । నిరితి । వపేత్ । మరుద్భ్యుఃపిమరుత్-భ్యః । గ్రామకామఃపిగ్రామ-కామః ।
 పృష్ఠీయై । వై । పయసః । మరుతః । జ్ఞాతాః । పృష్ఠీయై । ప్రాయజ్ఞవః । మారుతాః । ఖలు ।
 వై । దేవతయా । సజ్జాతానితీన-జ్ఞాతాః । మరుతః । ఏవ । స్వేస । భాగదేయేనేతిభాగ-
 దేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజ్జాతానితీన-జ్ఞాతాన్ । ప్రేతి । యచ్చన్తి గ్రామీ
 ఏవ । భవతి । ప్రాయవతిపిప్రియ-వతి । యాజ్ఞానువాక్యేఽతియాజ్ఞా-అనువాక్యే ॥ ౬౧ ॥
 భవతః । ప్రాయమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । ద్విపదేతి ద్వి-పదా ।
 పురోనువాక్యేతిపురః-అనువాక్యా । భవతి । ద్విపదఽతిద్వి-పదః । ఏవ । అవేతి । రున్తే ।
 చకుష్పదేతిచకుః-పదా । యాజ్ఞా । చకుష్పదఽతిచకుః-పదః । ఏవ । పశూన్ । అవేతి ।
 రున్తే । దేవాసురాఽతిదేవ-అసురాః । సంయక్తాఽతిసమ్-యక్తాః । ఆసన్న్తి । తే । దేవాః ।
 మిథః । విప్రియాఽతివి-ప్రియాః । ఆసన్న్తి । తే । అన్యః । అన్యన్త్యై । క్షేప్త్రాయాఽతిష్ఠమానాః
 చకుర్ధేతిచకుః-ధా । వీతి । అక్రామన్న్తి । అగ్నిః । వసుభిరితివసు-భిః । సోమః । రుద్రైః ।
 ఇన్ద్రః । మరుద్భిరితిమరుత్-భిః । వరుణః । ఆదిత్యైః । సః । ఇన్ద్రః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-
 పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । తమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఏతయా । సంజ్ఞాన్యేతిసమ్-జ్ఞాన్యా । అయాఅయత్
 అగ్నయే । వసుమకుఽతివసు-కుతే । పురోదాకమ్ । అప్యాకపాలమిత్యప్యా-కపాలమ్ । నిరితి
 అధవత్ । సోమాయ । రుద్రపకఽతిరుద్ర-వతి । చయమ్ । ఇన్ద్రాయ । మరుత్వతే । పురోదాకమ్

ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | వరుణాయ | అదిత్యపతంత్యాదిత్య-పతే | చరుమ్
 తతః | వై | ఇష్టమ్ | దేవాః | జ్యేష్ఠాయ | అభి | సమితి | అజానత | యః | సమానైః | మిథః
 విప్రియతివి-ప్రియః | స్యాత్ | తమ్ | ఏతయా | సంజ్ఞాన్యేతిసమ్-జ్ఞాన్యా | యాజయేత్ |
 అగ్నయే | వసుమతతివసు-మతే | పురోదాశమ్ | అప్యకపాలమిత్యప్య-కపాలమ్ | నిరితి
 వపేత్ | సోమాయ | రుద్రపతతిరుద్ర-పతే | చరుమ్ | ఇన్ద్రాయ | మరుత్వతే | పురోదాశమ్
 ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ | వరుణాయ | అదిత్యపతంత్యాదిత్య-పతే | చరుమ్
 ఇష్టమ్ | ఏవ | ఏసమ్ | భూతమ్ | జ్యేష్ఠాయ | సమానాః | అభి | సమితి | జానతే | వసిష్ఠః
 సమానానామ్ | భవతి || ౬౩ ||

|| విశమవతిష్టన్యేతామేవాధైన్యస్యయాజ్ఞానువాక్యేతంవరుణాయచతుర్దశ చ || ౧౧ ||

హిరణ్యగర్భతిహిరణ్య-గర్భః | అవః | హా | యత్ | ప్రజాపతతిప్రజా-పతే || సః |
 వేద | పుత్రః | పితరమ్ | సః | మాతరమ్ | సః | సూనుః | భువత్ | సః | భువత్ | పుసర్భు
 తిపునః-మఘః || సః | ద్యామ్ | ఔర్ధ్వత్ | అన్తరిక్షమ్ | సః | సువః | సః | విశ్వాః | భువః |
 అభవత్ | సః | ఏతి | అభవత్ || ఉదితి | ఉ | త్యమ్ | చిత్రమ్ || సః | ప్రత్నవదితిప్రత్న-
 వత్ | నవీయసా | అగ్నే | ద్యుమ్నేన | సంయతేతిసమ్-యతా || బృహత్ | తతన్త | భానునా
 నీతి | కావ్యా | వేధసః | శశ్యతః | కః | హస్తే | దధానః || ౬౪ || నర్యా | పురాణి || అగ్నిః
 భువత్ | రయిపతిరితిరయి-పతిః | రయీణామ్ | సత్రా | చక్రాణః | అమృతాని | విశ్వా ||
 హిరణ్యపాణిమితిహిరణ్య-పాణిమ్ | ఉతయే | సవితారమ్ | ఉపేతి | వ్వాయే || సః |
 దేతా | దేవతా | పదమ్ || వామమ్ | అద్య | సవితః | వామమ్ | ఉ | శ్య | దివేదీవతిదివే-
 దివే | వామమ్ | అస్మభ్యమిత్యస్మ-భ్యమ్ | సావీః || వామస్య | హి | క్షయస్య | దేవ | భావే

అయా . ధియా . వాచుభాజితివామ-భాజః . స్యామ ॥ బటి . ఇక్తా . పర్వతానామ్ .
 త్రిద్రమ్ . త్రిభరషి . వృధివి ॥ ప్రేతి . యా . భూమి . ప్రవత్సతి . మహ్నా . జ్ఞనాషి ॥ ౬౫ ॥
 మహిని ॥ సోమాసః . త్వా . విచారిణీతివి-చారిణి . ప్రతీతి . స్తోభన్తి . అక్షుభిరిత్యక్షు-
 భిః ॥ ప్రేతి . యా . వాఙ్మమ్ . న . హేషన్తమ్ . పేరుమ్ . అస్యో . అర్చుని ॥ ఋద్ధూదరీణ .
 సఖ్యా . సచేయ . యః . మా . న . రిష్టేత్ . హార్యశ్చేతిహారి-అశ్య . పీతః ॥ అయమ్ . యః
 సోమః . న్యధాయాతిని-అధాయ . అస్యేతి . తస్మై . ఇష్టేమ్ ॥ ప్రతిరమితప్ర-తిరమ్ . ఏమి
 అచ్చ ॥ అపాన్తమస్యరిత్యాపాన్త-మస్య . తృపలప్రభర్మేతితృపల-ప్రభర్మా . ధుసః . శిమీవాస
 కరుమానితికరు-మాన్ . ఋజీషి ॥ సోమః . విశ్వాని . అతసా . వసాని . న . అర్వాక్ .
 ఇష్టేమ్ ॥ ప్రతిమానానీతిప్రతి-మానాని . దేభూః ॥ ప్రేతి ॥ ౬౬ ॥ సువాసః . సోమః . ఋత్యయరి
 త్యత-యః . చికేత . ఇన్దాయ . బ్రహ్మ . జమదగ్నిః . అర్చన్మి ॥ పృషా . యన్తా . అసి .
 కవసః . తురస్య . అన్తః . యచ్చ . గృణతే . ధర్త్రమ్ . దృగ్ంహ ॥ సబార్తతిస-బార్తః .
 తే . మదమ్ . చ . శుష్మయమ్ . చ . బ్రహ్మ . నరః . బ్రహ్మకృతతిబ్రహ్మ-కృతః . సపర్వన్మి ॥
 అర్క . వా . యత్ . తురతే . సోమచక్షాతిసోమ-చక్షాః . తత్ర . ఇత్ . ఇప్తః . దర్తతే .
 వృద్ధిస్తితిపృక్-సు . తుర్యామ్ ॥ వషట్ . తే . విష్టో . ఆసః . ఏతి . కృణోమి . తత్ . మే .
 జపస్వ . శిపివిష్టేతిశిపి-విష్ట . హవ్యమ్ ॥ ౬౭ ॥ వర్తన్తు . త్వా . సుష్టుతయతిసు-స్టుతయ
 గిరః . మే . యూయమ్ . ప్రాత . స్వస్తిభిరితిస్వస్తి-భిః . సదా . నః ॥ ప్రేతి . తత్ . తే . అర్థ
 శిపివిష్టేతిశిపి-విష్ట . నామ . అర్క . శగ్ంసామి . వయునాని . విద్వాన్ ॥ తమ్ . త్వా . గృణామి
 తవసమ్ . అతవీయాన్ . క్షయన్తమ్ . అస్య . రజసః . పరాకే ॥ కిమ్ . ఇత్ . తే . విష్టాఙ్
 పరిరక్ష్యమితిపరి-రక్ష్యమ్ . భూత్ . ప్రేతి . యత్ . వవక్షే . శిపివిష్టాఙ్శిపి-విష్ట . అస్మి

ప్రజాపతిస్తాస్సుష్టాత్తగ్నయేవధికుతే గ్నయేకామాయాగ్నయే స్వవతేవైశ్వానర
 మాదిత్యంచరుమైత్రంచరుమిన్ద్రాయాస్సృజవత్కావైష్ణవమునోసాహరారాధ్రమైత్రమేకాదశ
 కపాలగంపిరణ్యగర్భద్వాదశ ॥౧౨॥

ప్రజాపతిర్గ్నయేకామాయాభిసంఘవతోయోవద్విషాజయోర్విశ్వంసహిదాగ్నావైష్ణవ
 ముపరిష్టాద్వాసీదాశ్వాగ్ంస్తమేకసప్తతిః ॥౧౩॥

॥ప్రజాపతిః ప్రేదుహరివక్త్రుకస్య ॥

॥ హరిః ఓమి ॥

॥ తర్భుత్ ॥

॥ శ్రీ కృష్ణార్జుణమస్తు ॥

ద్వితీయ ప్రక్షుప్తమాప్తః